

МРС 21: Ефекти промена девизних курсева – Консолидовање са страним валутама

У данашњем свету, већина група је проширила своје пословање широм света и логично различити чланови групе послују у различитим валутама.

Да ли је процес консолидовања финансијских извештаја две (или више) компанија различит када оне послују у различитим валутама?

Да и не.

Ако ви желите да комбинујете финансијске извештаје припремљене у различитим валутама, ви ћете још увек следити исте процедуре консолидовања.

Ви треба да елиминисете капитал и профит зависне компаније пре стицања са инвестицијом матичне компаније у зависну компанију (плус признајете ако постоје гудвил и мањински интерес.

Ви треба да елиминисете салда и трансакције унутар групе, укључујући и нереализоване добитке по основу продаје унутар групе, као и дивиденде које зависне компаније плаћају матичној компанији.

Шта је овде проблем?

Погађате – ви не можете комбиновати јабуке и крушке, јер то нема смисла.

Због тога, пре него што ви кренете са консолидовањем, ви треба да ***преведете финансијске извештаје зависне компаније у валуту по којој матична компанија презентује своје финансијске извештаје.***

Како?

Општа правила: превођење финансијских извештаја зависне компаније

Ви треба да следите правила из МРС 21 Ефекти промена девизних курсева за превођење финансијских извештаја у валуту за презентацију.

Једна мала напомена: не мешајте функционалну валуту са валутом за презентацију.

Свака компанија има ***само једну функционалну валуту***, али може да представља своје финансијске извештаје у ***много валута за презентацију***.

Док функционална валута зависи од економског окружења у којем компанија послује, ***валута за презентацију је ствар избора.***

На пример, узмимо неку компанију из Велике Британије. Њена функционална валута је у већини случајева GBP (изузеци постоје), али ова компанија може одлучити да припреми њене финансијске извештаје у EUR или USD – они ће бити валута за презентацију.

Који курс ми треба да користимо како би извршили превођење финансијских извештаја у валуту за презентацију?

Сумираћемо то у следећој табели:

Шта?	Када?	Који курс?
Имовина и обавезе	Текући период (20X1)	Закључни курс (20X1)
	Компаративни период (20X0)	Закључни курс (20X0)
Позиције капитала	Текући и компаративни период	Није одређено – видети испод
Приходи и расходи (биланс успеха и извештај о осталом резултату)	Текући период (20X1)	Важећи курс на датум трансакције или просечни курс у 20X1
	Компаративни период (20X0)	Важећи курс на датум трансакције или просечни курс у 20X0
Резултирајуће курсне разлике	Признају се у укупном осталом резултату (оне су део капитала)	

Потребно је да нагласимо да се табела изнад примењује када нити функционална валута нити валута за презентацију нису валуте хиперинфлаторне привреде.

Важећи курс је курс на датум индивидуалне трансакције, али ви можете користити и просечни курс за годину ако се он не разликује много од важећег курса.

Због чега настају курсне разлике?

Ако ви вршите преводјење финансијских извештаја коришћењем различитих девизних курсева, онда биланс стања неће бити у равнотежи (тј. имовина неће бити једнака обавезама и капиталу).

Због тога, се појављују резултирајуће курсне разлике *arises* – оне су **ставка која балансира** и показује разлику од преводјења финансијских извештаја у валуту за презентацију.

Како се врши преводјење појединих позиција у валуту за презентацију

Ако ви вршите преводјење финансијских извештаја у валуту за презентацију због консолидовања потребно је да будете пажљиви са извесним позицијама.

Како се врши преводјење позиција капитала?

Чињеница је да је МРС 21 нем по овом питању. Нема правила.

Некада пре, било је предлога да се преводјење позиција капитала врши помоћу закључног курса, али то није укључено у стандард.

То значи да у већини случајева, компаније одлучују да ли да примењују закључни курс или историјски курс. Међутим, потребно је да овде постоји конзистентност.

Превођење основног капитала

За основни капитал, чини нам се да је највише одговарајуће да се примени **историјска стопа на датум стицања зависне компаније од стране матичне компаније**, пре него да се примени историјска стопа када се акције емитоване.

Разлог је то што је лакше и логичније одредити курс на дан стицања када су гудвил и/или мањински интерес обрачунати.

На пример, рецимо да је Немачка компанија основана 10. Септембра 2010 са основним капиталом од 100.000 евра.

Онда, 3 Јануара 2015, компанија из Немачке је преузета од стране компаније из Велике Британије.

Девизни курсеви су били 0,8234 GBP/EUR на 10 Септембар 2010, и 0,78 GBP/EUR на 3 Јануар 2015.

Када матична компанија из Велике Британије врши превођење финансијских извештаја компаније из Немачке у GBP за потребе консолидовања, основни капитал ће бити преведен применом историјског курса на 3 Јануар 2015.

Због тога, износ основног капитала је GBP 78.000, пре него GBP 82.340.

Превођење осталих компоненти капитала

Ако се салдо капитала мења по основу трансакција са акционарима (на пример, емисиона премија), онда је одговарајуће применити историјску стопу што је конзистентно са њеном применом за основни капитал.

Ако се салдо капитала мења као резултат добитака и губитака приказаних у извештају о осталом резултату (нпр. ревалоризационе резерве), онда је више одговарајуће да се превођење изврши по курсу на дан трансакције.

Како се врши превођење салда насталих по основу трансакција унутар групе?

Имовина и обавезе по основу трансакција унутар групе

Потраживања и добављачи се преводе по **закључном курсу**, као и остала имовина и обавезе.

Многи људи мисле да курсне разлике по основу рачуна потраживања и добављача унутар групе не требају да делују консолидовани добитак или губитак.

То није истина.

У ствари, они делују на добитак или губитак, јер је група изложена ризику девизних курсева, зар не?

Идемо поново на једну илустрацију.

Матична компанија из Велике Британије продаје добра зависној компанији из Немачке за GBP 10.000 на 30. Новембар 2016 и на 31. Децембар 2016, потраживања још нису наплаћена.

Релевантни девизни курсеви:

- 30 Новембар 2016: 0,8525 GBP/EUR
- 31 Децембар 2016: 0,8562 GBP/EUR

На датум трансакције, зависно предузеће из Немачке је књижило обавезе према добављачима у износу од EUR 11.730 (10.000/0,8525).

На 31 Децембар 2016, зависна компанија из Немачке преводи њену монетарну ставку добављаче по закључном курсу у својим финансијским извештајима. Будимо пажљиви – ово је превођење добављача у страном валути у функционалној валути, отуда ово нема везе са консолидовањем.

Поновно превођење износа добављача у EUR 11.680 (10.000/0,8562) и зависна компанија из Немачке књижи добитак по основу позитивних курсних разлика од EUR 50:

Дугује	Добављачи	EUR 50
Потражује (биланс успеха)	Позитивне курсне разлике	EUR 50

Када компанија из Немачке врши превођење у њеним финансијским извештајима у валуту за презентацију, онда се обавезе према добављачима унутар групе од EUR 11.680 преводе у GBP коришћењем закључног курса 0,8562 – тако да је износ у GBP 10.000 (11.680*0,85618).

Сада се ова позиција добављача може елиминисати са потраживањем матичне компаније у износу од GBP 10.000.

Мешутим, постојаће добитак од позитивних курсних разлика у износу од EUR 50 исказан у билансу успеха зависне компаније. Овај добитак остаје и постаје део консолидованог добитка или губитка, јер рефлектује изложеност промени девизних курсева по основу иностране трговине.

Овде, треба да будемо свесни да постоји изузетак. **Када су монетарне позиције део нето инвестирања у инострано пословање, онда ви треба да исказујете курсне разлике у извештају о осталом резултату** а не у билансу успеха.

Погледајмо поново једну илустрацију.

Замислите исту ситуацију као изнад. Једина разлика је да не постоји продаја залиха унутар групе.

Уместо тога, матична компанија из Велике Британије даје зајам зависној компанији из Немачке у износу од GBP 10.000. Рецимо да није вероватно да ће зајам бити враћен у предвидљивој будућности и због тога је тај зајам део нето инвестирања у инострано пословање.

Приликом консолидовања, позитивне курсне разлике у износу од EUR 50 прокњижене у билансу успеха зависне компаније из Немачке **потребно је рекласификовати у извештај о осталом резултату** (заједно са разликом која настаје превођењем ових EUR 50 по просечној стопи).

Продаја унутар групе и нереализовани добитак

У вези са позицијама из биланса успеха, или продаје унутар групе – ви треба да њихово превођење радите помоћу курса на дан трансакције ако је практично. Ако не, онда се примењује просечни курс за период.

Овде се поставља питање шта са нереализованим добитком?

Овде је, МРС 21 поново нем, али по нашем мишљењу, највише је одговарајуће да се примени правило курс на дан трансакције. Ово је конзистентно са US GAAP.

Тако, рецимо да је зависна компанија из Немачке продала робу матичној компанији из Велике Британије на 30 Новембар 2016 за EUR 5.000. Ова роба остаје непродата на складишту матичне компаније из Велике Британије на крају године. Набавна вредност продате робе за зависно предузеће из Немачке је била EUR 4.500.

Добитак исказан у књигама компаније из Немачке је нереализовани добитак за групу (пошто роба из перспективе групе још није продата).

Превођење се врши по курсу на дан трансакције, тј. 0,8525 GBP/EUR (30 Новембар 2016).

На дан биланса (31 Децембар 2016), у консолидованим финансијским извештајима су исказане:

- Залихе по историјском курсу (ово је немонетарна имовина која се преводи у функционалну валуту по историјском курсу): GBP 4.263 ($5\,000 \cdot 0,8525$)
- Мање нереализовани добитак: – GBP 426 ($(5.000 - 4.500) \cdot 0,8525$)
- Залихе на крају године: GBP 3.837

Молимо вас приметите овде мали трик. Ако зависна компанија из Немачке не прода залихе матичној компанији, већ их држи на властитом складишту – који би њихов износ био за потребе консолидовања?

Ви овде треба да радите превођење помоћу закључног курса, зар не?

Због тога, њихов износ би био EUR 4.500 (Набавна вредност у Немачкој) * 0,8562 (закључни курс) = 3 853. Ово је различита ситуација од оне када су оне у књигама компаније из Велике Британије. Да, то се дешава.

Дивиденде унутар групе

Ако зависни ентитет плаћа дивиденду његовој матици, онда матица књижи приходе од дивиденде по курсу који је важећи на дан обелодањивања дивиденде, а не на дан плаћања дивиденде.

Разлог је то што матица треба да призна приход од дивиденде када је утврђено право да акционари приме дивиденду (и то је дан обелодањивања тј. декларисања дивиденде а не стварни дан плаћања).

Пример – превођење финансијских извештаја

Матична компанија је стекла зависну компанију из Немачке на 3 Јануар 2015 када је нераспоређена добит зависне компаније износила EUR 4.000. 30 Новембра 2016,

матична компанија је купила робу од зависне компаније из Немачке за EUR 5.000. Роба је остала не продата на крају године и обавезе за ту робу нису плаћене.

Девизни курсеви који се примењују:

- 3 Јануар 2015: 0,78
- 30 Новембар 2016: 0,8525
- 31 Децембар 2016: 0,8562
- Просек у 2016: 0,8188
- Просек у 2015: 0,7261

Финансијски извештаји зависне компаније из Немачке на 31 Децембар 2016:

Зависна компанија из Немачке

Биланс стања на 31.12. 2016 у еврима	
Некретнине, постројења и опрема	80.000
Залихе	23.000
Потраживања	23.000
Готовина	20.000
Укупна актива	146.000
Основни капитал	100.000
Нераспоређени добитак	31.000
Кредити	10.000
Добављачи	5.000
Укупна пасива	146.000

Биланс успеха за 2016 у еврима	
Приходи	135.000
Набавна вредност продате робе	(110.000)
Остали трошкови	(7.000)
Добитак пре опорезивања	18.000
Порез на добитак	(3.000)
Добитак након опорезивања	15.000

Захтев: Извршите превођење финансијских извештаја зависног предузећа из Немачке на 31 Децембар 2016 у валуту за презентацију GBP за потребе консолидовања.

Решење:

Пре него што кренете на превођење, ви треба да *представите салда унутар групе одвојено* – погледајте табелу испод.

Такође, ми вам препоручујмо да обавезно *анализирате позиције нераспоређеног добитка и основног капитала и представите њих одвојено као што је одговарајуће*.

У овом примеру, је подесно да представите нераспоређени добитак по појединачним годинама када је он генерисан, јер је потребно да примените различите курсеве приликом њиховог превођења.

Овде, ви треба да примените *курс на датум стицања* у превођењу нераспоређеног добитка пре стицања, онда примењујете курс из 2015 за добитак из 2015 profits, итд.

Приметимо, да курс неће бити примењен за добитак из 2016 приказан у билансу стања (у оквиру капитала). Разлог је то што сте ви једноставно пренели овај добитак из биланса успеха.

Биланс стања преведен у GBP:

	EUR	Курс		GBP
Некретнине, постројења и опрема	80.000	Закључни	0,8562	68.496
Залихе	23.000	Закључни	0,8562	19.693
Потраживања – унутар групе	5.000	Закључни	0,8562	4.281
Потраживања – остала	18.000	Закључни	0,8562	15.412
Готовина	20.000	Закључни	0,8562	17.124
Укупна актива	146.000			125.006
Основни капитал	100.000	Датум стицања	0,78	78.000
Нераспоређени добитак – пре стицања	4.000	Датум стицања	0,78	3.120
Добитак 2015	12.000	Из извештаја за 2015 ¹	0,7261	8.713
Добитак 2016	15.000	Из биланса успеха	n/a	12.451
Резултирајуће курсне разлике ²	n/a	Износ за балансирање ³	n/a	9.879
Кредити	10.000	Закључни	0,8562	8.562

¹ Акумулирани профит из 2015 долази из финансијских извештаја за претходне године. У овом случају ми примењујемо просечни курс за 2015, пошто смо претпоставили да је превођење извршено по просечном курсу. У стварности, ми би овај податак узели из извештаја за претходне године.

² Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања.

³ Резултирајуће курсне разлике се обрачунавају на крају, након што се све уради. То је износ који чини уравнотеженим активу и пасиву.

Добављачи	5.000	Закључни	0,8562	4.281
Укупна пасива	146.000			125.006

Биланс успеха преведен у GBP

	EUR	Курс		GBP
Приходи - остали	130.000	Просечни 2016	0,8188	106.444
Приходи – унутар групе	5.000	На дан трансакције	0,8525	4.263
Набавна вредност продате робе	(110.000)	Просечни 2016	0,8188	(90.068)
Остали трошкови	(7.000)	Просечни 2016	0,8188	(5.732)
<i>Добитак пре опорезивања</i>	<i>18.000</i>	<i>n/a</i>		<i>14.907</i>
Порез на добитак	(3.000)	Просечни 2016	0,8188	(2.456)
Нето добитак	15.000	n/a		12.451

Коначна разматрања

Сада, ви треба да сте способни да се бавите самим консолидовањем у страниј валути.

Пошто сте извршили превођење биланса стања и биланса успеха или и извештаја о осталом резултату, ви можете применити обичне процедуре консолидовања

Потребно је обратити пажњу на *извештај о токовима готовине*.

Могућа је велика грешка ако се *извештај о токовима готовине припрема на основу консолидованог биланса стања*– тј. могу постојати разлике у салдима, њиховој класификацији, неготовинским прилагођавањима, итд.

Ваши износи новчаног тока могу садржавати неготовинске резултирајуће курсне разлике и то није у реду. Такође, ово није допуштено по MPC 21.

Потребно је следити следеће кораке:

1. Саставити појединачне извештаје о токовима готовине за матични и зависни ентитет
2. Извршити превођење извештаја о токовима готовине зависног ентитета у валуту за презентацију. Ви би обично требали да употребите курс на дан трансакције за ове циљеве, али ви можете користити просечни курс као апроксимацију (као и за приходе и расходе).
3. Сабрати новчане токове матичног и зависног ентитета.
4. Елиминисати трансакције унутар групе. Ово захтева мало више рада, али ово је коректан прилаз.
5. Комплетирати консолидовани извештај о токовима готовине.⁴

Приредио: Драженко Лукач

⁴ Извор: www.ifrsbox.com